

KYMENLAAKSON KUNTIEN MALLI 1.8.2023 alkaen

POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN PERUSOPETUKSESSA

luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo

Päivitys/hyväksyntä 15.8.2024 Kymenlaakson LAPE ryhmässä

Päivitetty vuoden 2022 työryhmän tuotosta

2023 työryhmä Huhtala Taina, Karvonen Henna, Lindstedt Johanna, Mauno Riikka, Rautakorpi Anna-Kaarina, Vallenius Suvi

Hyväksytty Kymenlaakson LAPE –ryhmässä 8.6.2023

Lähteet:

Haminan, Kotkan, Kouvolan, Pyhtään, Miehikkälän, Virolahden ja poissaoloihin puuttumisen mallit.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, Oppivelvollisuuslaki sekä Perusopetuslaki.

Pääkaupunkiseudun poissaoloihin puuttumisen malli/ L APE-hanke 2017-18.

POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN PERUSOPETUKSESSA - luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo

Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (Oppivelvollisuuslaki, 9 §).

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (PoL 26§).

Ennaltaehkäisevä toiminta

- Vahvistetaan koulun toimintakulttuuria, oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta, luokkaan ja ryhmään kuulumista, kouluun kiinnittymistä sekä koululäsnäoloa yhteisöllisellä opiskeluhooltotyöllä.
- Vahvistetaan sujuvaa yhteistyötä kodin ja koulun välillä.
- Opettajan lakisääteinen tehtävä on seurata oppilaiden poissaoloja. Poissaolot tulee merkitä Wilmaan heti, viimeistään koulupäivän loppuun mennessä.

Huoli puheeksi

Oppilaan poissaolosta herää huoli kotona / koulussa:

- Huoltaja ilmoittaa poissaolosta koululle heti ensimmäisenä poissaolo päivänä.
- Huoltajille ilmoitetaan luvattomasta poissaolosta viipymättä.
- Opettaja keskustelee asiasta oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin.
- Kun opettaja arvioi, että oppilas tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoitopalvelujen työntekijään. (OHL16§)
- Opettaja konsultoi tarvittaessa lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.

Poissaoloja 30 tuntia

- Vahvistetaan yhteistyötä. Opettaja selvittää oppilaan tilannetta huoltajan ja oppilaan kanssa sekä tekee tarvittavaa yhteistyötä opiskeluhoitopalveluiden kanssa.
- Kootaan oppilaan / huoltajan suostumukseen perustuva monialainen asiantuntijaryhmä.
- Sovitaan kokonaistilanteen ja poissaolojen syiden kartoittamisesta. Voidaan käyttää erilaisia arviointimenetelmiä.
- Suunnitellaan koulun sekä muiden toimijoiden tukitoimet ja vastuut.
- Sovitaan yksilöllisesti poissaolojen kohdennetusta seurannasta.
- Konsultoidaan tarvittaessa lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.

Poissaoloja 70 tuntia

- Arvioidaan aikaisemmat tukitoimet.
- Mikäli ne eivät ole auttaneet ja poissaoloja on siitä huolimatta, tiivistetään yhteistyötä koulussa sekä muiden tarvittavien verkostojen kanssa.
- Konsultoidaan tarvittaessa lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.
- Tarvittaessa tehdään ensisijaisesti sosiaalihoitolaimeen mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus.

Poissaoloja 100 tuntia

- Koulu on selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja järjestänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.
- Mikäli tehty toimenpiteet eivät auta ja poissaoloja on siitä huolimatta, tehdään ensisijaisesti sosiaalihoitolaimeen mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus: Huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen sekä koulunkäynnin vaarantumisesta. Mainitaan koulussa jo tehty kartoitukset, tukitoimet ja huoltajan kanssa tehty yhteistyö.
- Sovitaan jatkoseurannasta ja työnjaosta.

TIIVIS YHTEISTYÖ OPPILAAN JA HUOLTAJAN KANSSA

Koulu tarkentaa poissaoloihin puuttumisen prosessin, seurannan ja vastuut opetussuunnitelmassa ja koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Käyttöohje

- Toimintamallia noudatetaan erityisesti kun kyseessä on **luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo**. Kaikkiin poissaoloihin tulee kiinnittää huomiota.
- **Seuranta-aika on lukukausi.**
- Poissaolot tulee ottaa puheeksi heti huolen herätessä. Koulupoissaoloihin puuttumisen mallissa huomiota kiinnitetään poissaolojen tuntimääriin ja poissaoloihin puututaan portaittain etenevän ohjeistuksen mukaisesti. Yhtenäinen käytäntö kohtelee oppilaita tasavertaisesti ja on myös huoltajien näkökulmasta systemaattinen riippumatta siitä, missä Kymenlaakson peruskoulussa oppilas opiskelee.
- Oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö on keskeisessä roolissa poissaoloihin puuttuessa.

Ennaltaehkäisy

- Opetuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa kuvataan toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi.
- Koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Huoli puheeksi

- Olennaista on selvittää oppilaan kokonaistilannetta, jotta koulussa on mahdollisuus tarjota varhaisessa vaiheessa tarvittavaa tukea.
- Huolen puheeksi ottaminen tulee olla oppilaan ja huoltajan kanssa yhteistyötä rakentavaa.
- Kun opettaja arvioi, että oppilas tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoitopalvelujen työntekijään.
- Opettaja konsultoi tarvittaessa lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.

Poissaoloja 30 tuntia

- Opettaja tekee yhteistyössä **opiskeluhoitopalveluiden** kanssa kartoitusta poissaolojen syistä ja kokonaistilanteesta. Voidaan käyttää erilaisia arviointimenetelmiä, esimerkiksi SRAS-R-kysely, toimintakykykartoitus, koulunkäyntikykyarvio.fi tai IPAP.
- Suunnitellaan koulun pedagogiset tukitoimet ja vastuut; kolmiportainen tuki.
- **Suunnitellaan muut koulun ja muiden toimijoiden tukitoimet ja vastuut.**
- Konsultoidaan tarvittaessa **lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.**

Poissaoloja 70 tuntia

- **Arvioidaan aikaisemmat tukitoimet.** Mikäli ne eivät ole auttaneet ja poissaoloja on siitä huolimatta, tiivistetään yhteistyötä koulussa sekä muiden tarvittavien verkostojen kanssa.
- Konsultoidaan tarvittaessa **lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä ja tarvittaessa tehdään sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus.**

Poissaoloja 100 tuntia

- Koulu on selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja järjestänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.
- Mikäli tehdyt toimenpiteet eivät auta ja poissaoloja on siitä huolimatta, tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus.

Konsultointi

Konsultoidaan lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden virka-aikaista päivystystä.

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

- Tee yhteydenotto alkutiimiin lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi, kun sinulla on avun tarpeessa olevan lapsen, nuoren tai hänen vanhempansa lupa yhteydenottoon. Yhteydenoton voit tehdä hyvinvointialueen kotisivuilla [sähköisesti](#) tai toimittamalla kotisivuilta löytyvän tulostettavan lomakkeen alkutiimiin Hovioikeudenkatu 6, PL 50, 45100 Kouvola tai Satamantie 4 B, 5. krs, 49460 Hamina.
- Kirjoita tarvittavat tiedot, kuvaa yhteydenoton perusteita ja kokonaistilannetta eli miksi yhteydenotto sosiaalihuoltoon on tarpeen tehdä.
- Yhteydenottolomakkeeseen voit kirjoittaa myös, onko tiedossa aikaisempia /nykyisiä asiakkuuksia muissa palveluissa.
- Muista kirjata asiakkaan lupa yhteydenottoon. Voit liittää yhteydenottoon tarvittaessa liitetiedostoja.

Milloin täytyy tehdä lastensuojeluilmoitus?

Lastensuojelulaki **25§** määrittelee ilmoitusvelvollisuuden sekä velvollisuuden ottamaan salassapitosäännösten estämättä viipymättä yhteyttä lastensuojeluun. Tee lastensuojeluilmoitus, kun epäilet, että lapsen lastensuojelun tarve pitäisi selvittää. Ilmoituksen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja. Niitä voivat olla esimerkiksi

- Puutteet lapsen hoidossa tai huolenpidossa
- Heikko taloudellinen tilanne, joka vaarantaa lapsen huolenpidon tai kehityksen
- Lapsen tarpeiden laiminlyönti
- Lapsen heitteillejätto
- Lapsen oma päihteidenkäyttö, mielenterveysongelmat, rikoksilla oireilu tai itsetuhoisuus
- Jatkuva koulunkäynnin laiminlyönti
- Jos koulu ei pysty omalla tuellaan ja oppilashuollon palveluiden avulla turvaamaan lapsen koulunkäyntiä, ja vanhemmat suhtautuvat asiaan välinpitämättömästi
- Arjen tukiverkon puute, jos se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin
- Vanhemman ja lapsen väliset vakavat vuorovaikutusongelmat
- Lapsen suhteeton vastuu perheen arjesta
- Lapsen huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus, oman hoidon laiminlyöminen
- Pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö, tai niiden uhka (Ilmoitusvelvollisuus lapseen kohdistuvasta väkivallasta)

Jos et ole varma, pitäisikö lastensuojeluilmoitus tehdä, **kysy ensin neuvoa hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakasneuvonnasta** kertomatta lapsen henkilöllisyyttä. Tärkeintä on, että teet ilmoituksen viipymättä.

- Sosiaalihuollon ammattilaiset arvioivat, johtaako ilmoitus kiireellisiin toimenpiteisiin. Sinun ei tarvitse huolehtia siitä.
- Älä jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka arvelisitkin, että joku muu on jo tehnyt ilmoituksen.
- Älä myöskään jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka tietäisit, että perhe on jo lastensuojelun asiakas.
- Uusi ilmoitus tai useat ilmoitukset auttavat näkemään kokonaistilanteen paremmin.

Mitä tapahtuu yhteydenotolle ja lastensuojeluilmoitukselle?

Alkutiimi ottaa yhteydenotot ja ilmoitukset käsittelyyn viipymättä.

- Akuutit asiat hoidetaan heti.
- Yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset käsitellään aina lain vaatimassa 7 arkipäivässä.
- Riippumatta tavasta, millä lapsen asia on tullut alkutiimin tietoon, sitä selvitetään tarvittavassa laajuudessa yhdessä lapsen, hänen huoltajiensa, lähiverkoston, mahdollisten hoitokontaktien tai muiden tarvittavien ammattilaisverkostojen kanssa.

Jos alkutiimissä arvioidaan, että lapsen edun mukaista on aloittaa palvelutarpeen arviointi, niin asia ohjataan perhekeskusalueelle perheiden sosiaalityöhön, jossa arviointi aloitetaan.

- Perheiden sosiaalityö vastaa palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä ja varhaisen vaiheen perheiden sosiaalityöstä.
- Lapsen palvelutarpeen arviointi ja tuki on tarkoitettu lapsille ja perheille, joilla on vaikeasti kuormittava elämäntilanne ja tuen tarve.
- Palvelujen tarvetta arvioidaan, jotta lapsi tai perhe saisi sopivan avun. Tuen ja palveluiden tarvetta arvioidaan kokonaisvaltaisesti yhdessä perheen ja ilmoituksentekijätahon kanssa.
- Palvelutarpeen arviointi lain mukaan kestää enintään kolme kuukautta.
- Palvelutarpeen arviointi voidaan tehdä myös yhteistyössä perheneuvolan tai Nuorten Matalan kanssa, jos asiakkuus on siellä tai asiakkuuden tarvetta näissä palveluissa arvioidaan.
- Palvelutarpeen arvioinnissa otetaan mukaan lapsen lähiverkosto, sekä olemassa olevat hoitotahot tarvittaessa myös vanhempien tai muun perheen osalta.
- Perheiden sosiaalityön asiakkaaksi ohjaututaan lapsen palvelutarpeen arvioinnin kautta.
- **Koulu saa tietoa toimenpiteiden etenemisestä vain asianosaisten suostumuksella.**